

Groen, Open en Sociaal

Collegeprogramma 2010-2014

GroenLinks – PvdA – D66
16 april 2010

Vleuten, De Meern, Haarzuilens en de stad Utrecht zijn samen gemeente Utrecht

Utrecht Groen, Open en Sociaal

GroenLinks, PvdA en D66 vormen de komende vier jaar het college van burgemeester en wethouders van Utrecht. Dit college staat voor een groen, open en sociaal en financieel gezond Utrecht. De manier waarop wij de komende vier jaar invulling geven aan onze verantwoordelijkheid, hebben wij vastgelegd in het fundament onder het collegeprogramma.

Dit college wil de kracht van haar bewoners en gebruikers optimaal benutten voor de stad. Die kracht dankt Utrecht van oorsprong aan de centrale ligging van de stad. Utrecht ligt in het hart van het land en heeft daarmee een sleutelpositie tussen de Randstad en de rest van Nederland. Een sleutelpositie waar het gaat om openbaar vervoer en het knooppunt van wegen. De centrale ligging versterkt de economie van zowel stad als regio Utrecht. Utrecht heeft door de aanwezigheid van belangrijke kennisinstituten, de grootste universiteit van het land, de Hogeschool Utrecht en de diversiteit aan opleidingen in beroeps- en hoger onderwijs een kenniseconomie opgebouwd die kan concurreren met andere West-Europese topregio's. Dankzij de centrale ligging en de florerende economie willen veel mensen in Utrecht wonen. Ook de omgeving van Utrecht, met bijzondere natuurgebieden, speelt daarbij een belangrijke rol. We moeten daarom steeds zoeken naar een balans tussen de blijvende druk op de schaarse ruimte, de leefbaarheid in de wijken en het behoud van groen in en om de stad.

In de stad van de Vrede van Utrecht zijn vreedzame samenleving, wijsheid, openheid en gastvrijheid wezenskenmerken. Het tolerante klimaat zorgt ervoor dat iedereen zich, ongeacht opleidingsniveau, herkomst, geaardheid, geloof of beperking, thuis voelt in Utrecht. Utrecht blinkt ook uit als cultuurstad. Dat komt vooral door het grote aanbod van cultuur en het gunstige klimaat voor innovatieve kunstvormen. De Hogeschool voor de Kunsten en het Conservatorium leveren daar een belangrijke bijdrage aan. Er is in Utrecht een goed vestigingsklimaat voor startende bedrijven en creatieve beroepen.

Het gaat over het algemeen goed met Utrecht en haar inwoners. Maar wij zullen onze ogen niet sluiten voor serieuze uitdagingen. De druk op de beperkte ruimte is zo groot, dat het negatieve gevolgen heeft voor de gezondheid van de inwoners, de leefbaarheid in buurten en de bereikbaarheid van de stad. Zonder alternatieven voor de groeiende mobiliteit slibt de stad dicht. De woningmarkt kan lang niet voldoen aan de grote vraag naar betaalbare woningen. Het lukt bovendien niet alle Utrechters om aan te haken, sociaal en op de arbeidsmarkt. Onderwijs sluit ook niet altijd aan bij de vraag van de arbeidsmarkt. Bovendien weerspiegelen niet alle wijken het algemene krachtige beeld van de stad.

De indeling van dit collegeprogramma weerspiegelt onze ambities. Het programma bevat geen uitputtende opsomming van maatregelen. Niet omdat wij geen ideeën hebben voor de invulling van onze ambities, maar juist omdat de kracht van Utrecht ligt bij haar inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en instellingen. In de aanloop naar dit collegeprogramma hebben wij met hen inspiratie opgedaan tijdens drie sessies over duurzaamheid, werk en re-integratie en de school als spil van de buurt. De resultaten van die bijeenkomsten hebben wij verwerkt in dit programma. Wij nodigen iedereen nadrukkelijk uit om met ons college en de gemeenteraad de komende vier jaar verder invulling te geven aan dit programma. Een drietal onderwerpen hebben wij wel gedetailleerd uitgewerkt. Het gaat om mobiliteit, wonen en het cluster bestuur/organisatie/financiën.

Utrecht heeft de komende periode fors minder geld om ambities waar te maken. De economische crisis zal de komende jaren nog financieel doorwerken en vanaf 2012 komen daar zeer waarschijnlijk de bezuinigingen vanuit het rijk nog bij. Dat betekent voor Utrecht, net als voor alle gemeenten, minder inkomsten. De omvang van die rijksbezuinigingen kennen we op dit moment nog niet precies. In ons akkoord hebben we rekening gehouden met een bezuiniging van 50 miljoen euro in 8 jaar, vanaf 2012.

Het nieuwe gemeentebestuur stelt zich de volgende doelen:

Lerende en open stad

Utrecht is een lerende stad door goed onderwijs op alle niveaus mogelijk te maken en door innovatieve investeringen en oplossingen. Utrecht heeft een open en transparant bestuur en een gemeentelijke organisatie die de kracht van de stad en haar bewoners volop betrekken bij de stedelijke ontwikkeling.

Sociale en actieve stad

Utrecht is een stad waarin iedereen, ongeacht herkomst, seksuele voorkeur, geslacht, etc. zijn of haar toekomst in eigen handen kan nemen, kan meedoen en zich kan ontwikkelen. Kwetsbare groepen kunnen rekenen op ondersteuning.

Duurzame stad

Utrecht is een stad die economische ontwikkeling, een gezond milieu en een sociaal hart op een duurzame wijze met elkaar weet te verknopen.

Gezonde stad

Alle Utrechters zijn en blijven gezond. Dit doen we door te zorgen voor gezonde lucht en gezonde leefomgeving. Maar ook door goede zorg en voorzieningen, dichtbij in de buurt, toegankelijk en betaalbaar voor iedereen die het nodig heeft.

Aantrekkelijke en bereikbare stad

In Utrecht draagt het culturele klimaat bij aan het plezier, de schoonheid en aantrekkelijkheid van de stad en haar inwoners. We gaan van Utrecht dé OV en fietsstad van Nederland maken.

Woonstad

Utrecht is een stad waar iedereen een passende woning kan vinden in een gezonde, groene, schone en veilige omgeving.

Veilige stad

Utrecht biedt iedereen een veilige leefomgeving. Een veilig gevoel in eigen huis, buurt en stad is een voorwaarde voor een prettig leven.

Financieel gezonde stad

Utrecht is financieel gezond, door duidelijke keuzes op het gebied van de gemeentelijke organisatie en financieel beleid.

LERENDE EN OPEN STAD

Utrecht is een jonge, groeiende stad die ruimte biedt aan bewoners, ondernemers en studenten zowel aan de top (internationaal kenniscentrum, hoger onderwijs) als aan de basis (wijkeconomie, sociale cohesie, lager onderwijs). Onderwijs en werk vormen de basis voor alle bewoners van de stad om zich te ontwikkelen, te emanciperen en naar vermogen deel te nemen aan de samenleving. Duurzame deelname aan de samenleving begint thuis en op school. De school speelt een belangrijke rol in het verbeteren van de kansen voor iedereen. Het college zet zich ervoor in, de school een afspiegeling van de wijk te laten zijn.

Onderwijs

- In 2014 sluit iedere jongere zijn schoolcarrière af met een startkwalificatie naar vermogen. Om dat te realiseren spreken we ouders, de verantwoordelijke scholen, de professionals en de schoolbesturen aan en maken we afspraken met onderwijs- en zorginstellingen en andere betrokkenen.
- De diversiteit van onze gemeente moet ook zichtbaar zijn op de scholen in onze stad. Om leerlingen binnen de gemeente te houden stimuleren we de samenwerking tussen schoolbesturen.
- De basisschool biedt ook plaats aan kinderopvang en buitenschoolse opvang en speelt, voor zover nodig, een belangrijke rol voor de emancipatie van de ouders van de leerlingen. Daarom stimuleren we vroeg- en voorschoolse educatie en mengen we crèches en voorscholen. Er komt een vast aanmeldmoment voor de basisschool.
- We vinden het belangrijk dat voorzieningen voor kinderen bij elkaar en op elkaar afgestemd in de eigen buurt beschikbaar zijn. We geven daarom ruim baan aan de verdere ontwikkeling van brede scholen en stimuleren en faciliteren efficiënt meervoudig gebruik van gebouwen en lokalen.
- We investeren in een goed binnenklimaat van scholen.
- Als gevolg van een piek in het aantal kinderen 0-12 jaar in Leidsche Rijn is daar behoefte aan meer plekken voor voor- en voorschoolse educatie. Deze worden gecreëerd.
- Er komen voorscholen in Leidsche Rijn.
- Het financiële tekort op het Masterplan primair onderwijs wordt aangevuld.
- Als aanpassingen van regels, werkvormen of organisaties nodig zijn (zoals continuïteitsplannen op scholen of flexibele bestemmingsplannen bij de gemeente), neemt de gemeente, vanwege het publieke belang, hierin het initiatief.

Optimale benutting van kennis en innovatie

- Om onze ambities voor een groen, duurzaam, bereikbaar, lerend en sociaal Utrecht te verwezenlijken hebben we kennis, kunde en innovatie nodig. Zowel voor de ontwikkeling als de uitvoering van plannen gaan we daarom betekenisvolle en werkbare verbindingen aan met de universiteit, hogescholen, andere kennisinstituten en bedrijven:

Studenten

- Om ook in de toekomst dé studentenstad van Nederland te blijven, zetten we de investeringen in studentenvoorzieningen voort. De Uithof moet een aantrekkelijke plek zijn en zich ontwikkelen als een volwaardige campus.
- Boven alles moet het aanbod studentenwoningen omhoog en de doorstroom moet worden verbeterd.

Open stad

We willen een open en transparant bestuur zijn, dat volop samenwerkt met inwoners, ondernemers en organisaties om plannen te maken en te realiseren. Ook de gemeentelijke organisatie moet op deze manier werken.

Transparant en collegiaal bestuur

We kiezen voor een open bestuurscultuur en dragen deze uit in houding en gedrag. We leggen op een open wijze verantwoording af aan de gemeenteraad en aan de stad. We formuleren concrete ambities, waardoor de raad het college op resultaat kan beoordelen. Het is de taak van de burgemeester en wethouders om hieraan concrete invulling te geven en daarop te sturen. Met visie en uitgangspunten treden we de samenleving en de raad tegemoet. We hanteren een bestuursstijl waarbij voorstellen in een vroeg stadium worden voorgelegd aan zowel de gemeenteraad als inwoners, ondernemers, organisaties, deskundigen en partners. De voorstellen laten voldoende ruimte voor inbreng, wijziging, verbetering, en, waar het kan, coproductie.

Overheid met en door de samenleving

Utrecht heeft veel actieve en betrokken inwoners, ondernemers, organisaties en professionals, met veel kennis, kunde en ideeën. Het bestuur en de gemeentelijke organisatie kunnen de inbreng van de stad beter benutten. Om deze optimaal te gebruiken, kiezen we voor een gemeentelijke regierol. We zorgen er uiteraard voor dat wat nodig is voor de stad en uitgevoerd moet worden ook gebeurt. We kiezen er nadrukkelijk voor om datgene wat met en door de samenleving kan gebeuren, niet langer door de gemeente alleen te laten doen. Daar waar activiteiten de directe uitvoering betreffen, zoals reinigings- en GG en GD zaken, is van uitbesteden geen sprake. Om te achterhalen wat inwoners en ondernemers willen en kunnen doen, betrekken het college en de gemeentelijke organisatie inwoners, ondernemers en organisaties in een vroeg stadium bij de ontwikkeling van plannen en maatregelen. Op deze manier geven we vorm en inhoud aan het actief betrekken en benutten van mensen en organisaties in de stad bij het democratische beleids- en besluitvormingsproces en leggen we betekenisvolle en wederkerige verbindingen met de Utrechtse inwoners, organisaties, ondernemers en professionals. We noemen dit participatieve lokale democratie.

Slanke gemeentelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie van Utrecht is in korte tijd flink gegroeid. In vergelijking met andere steden is de organisatie groot. Ook de grote bezuinigingsopgave maakt een slankere en daarmee goedkopere organisatie noodzakelijk. Het college committeert zich daarom met behulp van organisatieverandering en investering in de kwaliteit van human resources aan een slanke, slagvaardige, kostenbewuste, taak- en zaakgerichte ambtelijke organisatie. Dit college kiest voor zes wethouders in plaats van zeven. In zorgvuldig overleg met de Centrale Ondernemingsraad bezuinigen we 55 miljoen euro op externe inhuur en personeel. Er komt daarom voorlopig een externe vacaturestop vanaf schaal 9. De organisatie blijft vanzelfsprekend berekend op de wettelijke taken en verantwoordelijkheden en de eigen lokale ambities.

Uitstekende en wijkgerichte dienstverlening

De kwaliteit van de dienstverlening moet verbeteren en gaan aansluiten bij de regierol die het college heeft gekozen. Meer met en door de samenleving laten gebeuren, vereist, net als de participatieve democratie, een andere werkwijze van de organisatie. De organisatie biedt een samenhangende dienstverlening aan bewoners en ondernemers – digitaal en wijkgericht – en betreft vroegtijdig partijen bij plannen en maatregelen, ook in haar adviesfunctie naar het bestuur. Vragen, ideeën en suggesties vertaalt de organisatie in samenspraak naar plannen en in de uitvoering.

Voor de levering van uitstekende diensten en voor het organiseren van de betrokkenheid van de stad hanteren we twee lijnen: optimale benutting van digitale middelen en wijkgericht werken. We versterken daarmee de slagkracht van de organisatie dichtbij burgers en ondernemers en bevorderen integraal en vraaggericht werken. Digitale dienstverlening moet gemeentebreed binnen de bestaande kaders geoptimaliseerd worden. Wijkgericht werken vraagt om een integrale werkwijze van de hele organisatie op het niveau van wijk of buurt. En om differentiatie en flexibiliteit in de inzet van menskracht en middelen, omdat de vragen en problemen verschillen tussen Utrechtse wijken en buurten. De inzet en het instrumentarium van de gemeente zal dan ook breed en divers moeten zijn. Bewoners en ondernemers krijgen medezeggenschap voor wat er nodig is in de wijk. De doorzettingsmacht van de wijkmanagers wordt vergroot. Wijkmanagers krijgen een opdrachtgevende rol in de budgetten die speciaal voor de wijk bedoeld zijn. Hoe we dit vorm gaan geven, werken we nog verder uit.

De versteviging van de relatie tussen college en organisatie en de sturing van de organisatie maken onderdeel uit van de kanteling van een dirigerende naar een regisserende gemeentelijke organisatie die de participerende democratie volop benut bij de ontwikkeling van nieuwe plannen. De wijze waarop de kanteling gerealiseerd wordt, bespreekt het college de komende zes maanden met (vertegenwoordigers van) de ambtelijke organisatie en de raad.

SOCIALE EN ACTIEVE STAD

Wij zijn een sociale stad met gelijke kansen voor iedereen en waar elke inwoner zich naar eigen vermogen kan ontwikkelen. Het beheersen van de Nederlandse taal is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen. Voor jongeren geldt dat zij via opleidingen zich goed kunnen voorbereiden op een zelfstandig leven. Voor iedereen die kan werken, moet dat perspectief ook daadwerkelijk aanwezig zijn. Ook mensen zonder dit perspectief moeten volwaardig kunnen participeren. We stimuleren dat mensen zich kunnen ontwikkelen op eigen kracht, naar eigen vermogen en hun eigen ambities. De gemeente biedt daarvoor de noodzakelijke voorzieningen.

Jeugd

Utrecht is een jonge stad; jongeren zijn letterlijk onze toekomst. Wij willen dat jongeren veilig kunnen opgroeien tot gezonde, zelfstandige en betrokken burgers. Dit college wil kinderen en jongeren de ruimte geven om buiten te spelen en zichzelf te ontwikkelen. Er moet in Utrecht niet alleen over, maar ook met jongeren gesproken worden; met jongerenvoorzieningen in zelfbeheer, de jongerendenktank U-shake en de Kinderraad dagen we jongeren uit echt mee te doen.

- Alle jongeren moeten maximaal de kans krijgen al hun talenten te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. Niet alleen de schoolloopbaan, maar ook voldoende, passende en betaalbare voorzieningen in alle wijken zijn daarvoor een basisvoorwaarde. In Brede Scholen en door programma's als de Verlengde Schooldag creëren we meer plekken voor jongerencultuur, sport en ruimte voor meiden.
- Jongeren zijn in economisch moeilijke tijden vaak het eerst de dupe. Samen met het onderwijs bevorderen we daarom dat jongeren een (vervolg)opleiding kiezen die hun kansen op werk vergroot. We maken afspraken om verzuim en schooluitval terug te dringen.
- Voor jongeren tot 27 jaar biedt de gemeente een sluitende aanpak: jongeren hebben een leerwerkplek, een (gesubsidieerde) baan of volgen een opleiding.
- De professionals in de jeugdwelzijn- en zorgsector krijgen in de Centra voor Jeugd en Gezin. De ruimte waardoor snelle hulp of zorg vanzelfsprekend wordt. Het uitgangspunt is daarbij één gezin, één plan, meer uren aanwezig in het gezin in plaats van indiceren en coördineren. Om dit te bereiken zal het college haar rol bij de zorg voor de jeugd de komende jaren flink versterken. Dit krijgt mede een impuls door de wettelijke uitbreiding van taken voor de gemeenten en de verwachte overdracht van regie op de Jeugdzorg van provincies naar gemeenten.
- Samenwerking tussen zorg en scholen is cruciaal. Schooluitval is vaak een eerste signaal dat er iets mis is. Het college wil 'overbelaste' leerlingen helpen bij het tegelijk aanpakken van hun problemen. Daarvoor is een betere samenwerking nodig tussen scholen, maatschappelijk werk, jeugdhulpverlening, justitie en politie.
- Het jongerenwerk wordt stedelijk georganiseerd en biedt expliciet ruimte voor meiden.
- Jongeren horen vanzelfsprekend op straat en in het straatbeeld, ook in Utrecht. Bewoners kunnen jongeren op overlastgevend gedrag aanspreken. De gemeente ondersteunt preventie van overlast door buurtbemiddeling en straatcoaches.

Re-integratie

Het college gaat voor een sterke stad waarin zoveel mogelijk mensen aan het werk zijn en is een stad met voldoende goede banen en duurzame participatie van haar inwoners. We streven er naar dat inwoners financieel zelfstandig zijn. Zoveel mogelijk mensen verrichten betaald werk en zijn in staat actief mee te doen in de buurt, op school en in de opvoeding van hun kinderen. Om dat te bereiken legt het college de komende vier jaar de volgende accenten in het re-integratiebeleid:

- We gaan uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen. Binnen het gegeven dat iedere werkzoekende zich optimaal moet inzetten om zijn kansen op werk te vergroten, krijgen werkzoekenden meer keuzevrijheid bij het bepalen van hun eigen re-integratietraject. Het principe 'werk naar vermogen' staat daar bij centraal.

- De middelen voor re-integratie worden de komende jaren schaarser. Het college maakt de keuze om de schaarse middelen meer in te zetten om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt succesvol toe te leiden naar werk. Bij de te nemen keuzes staat de effectiviteit van het re-integratiebeleid centraal. Instrumenten met onvoldoende effectiviteit worden voortijdig afgebouwd.
- De re-integratiemiddelen én de uitkeringsgelden worden zoveel mogelijk gebruikt om betaalde werkplekken te creëren. Bij voorkeur met een tijdelijk arbeidscontract, dan wel met een aantrekkelijke aanvulling op de uitkering. Vanuit een werksituatie is het effectiever om mensen te scholen en door te bemiddelen naar een reguliere baan. De formule 'Werk loont' wordt aangepast en uitgebreid: ook voor mensen die al langer in de uitkering zitten, meer gebaseerd op het principe 'werk naar vermogen' en meer volgens een detacheringformule naar reguliere bedrijven.
- Boven op het bestaande re-integratiebudget trekt het college de komende 4 jaar 6 miljoen uit voor het creëren van minimaal 1.200 tijdelijke arbeidsplaatsen conform de formule van Werk loont!.
- In het nieuwe re-integratiebeleid is ruimte voor onorthodoxe, experimentele en kleinschalige aanpakken. (bijvoorbeeld Jongeren in actie). Een deel van het re-integratiebudget wordt daarvoor vrijgemaakt.
- Een deel van de werkzoekenden is – ook op de langere termijn – onvoldoende in staat om een reguliere arbeidsplaats te verwerven. Terwijl zij wel voldoende mogelijkheden hebben om op aangepaste werkplekken te functioneren. Voor deze groep komt er een Project Werk naar Vermogen. Utrecht gaat meedoen aan de landelijke pilot voor loondispensatie.
- Utrecht onderzoekt de mogelijkheid om het eigen Wet Sociale Werkvoorzieningsbedrijf een centralere rol te geven in het gehele re-integratiebeleid. Met betrekking tot de tekorten op de uitvoering van de WSW wordt samen met UW-bedrijven een meer duurzame regeling ontwikkeld.
- De gehele stad moet betrokken worden bij het effectiever maken van het re-integratiebeleid. Met werkgevers die opdrachten voor de gemeente Utrecht uitvoeren, worden in het aanbestedingsbeleid duidelijke voorwaarden gesteld met betrekking tot het in dienst nemen van werkzoekenden en/of het creëren van stageplaatsen en werkervaringsplaatsen. Datzelfde geldt voor door de gemeente gesubsidieerde instellingen. De gemeente zelf is een toonvoorbeeld.
- De re-integratietrajecten worden zoveel mogelijk geïntegreerd met de andere ambities van het college op het gebied van onderwijs, groen, duurzaam en sociaal. Bijvoorbeeld door werkzoekenden in te schakelen bij renovatiewerkzaamheden van onze werven, of bij het verbeteren van de luchtkwaliteit in scholen of in te zetten bij groenonderhoud en energiebesparingsprojecten. Ook in het krachtwijkenbeleid wordt nadrukkelijker de link gelegd met werkprojecten in de wijkverbetering.
- De startersadvisering vanuit de gemeente wordt gestroomlijnd. De tijdelijke activiteiten van Wijk in bedrijf op het gebied van startersadvisering en stimulering wijk economie moeten een structurele basis krijgen. We onderzoeken de mogelijkheid deze activiteiten te combineren met de startersadvisering van Bureau Zelfstandigen.

Armoede

Utrecht heeft een goed armoedebestrijdingsbeleid. Wij zetten ons ervoor in om dit met kracht voort te zetten. Wij vinden dat iedereen de kans moet krijgen om deel te nemen aan de samenleving. Daar waar mensen (tijdelijk) afhankelijk zijn van een uitkerende instantie, moeten zij voldoende middelen krijgen om in hun levensonderhoud te voorzien en deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Dat betekent onder andere: accent op kinderen, handhaven van de U-pas grens op 125% van het bijstandsniveau. Extra aandacht besteden we aan het vergroten van het bereik van de armoedecompenserende regelingen. Waar mogelijk bundelen we regelingen. In samenwerking met de cliëntenraad kijken we hoe de bijzondere bijstand klantvriendelijker kan worden gemaakt. De vraag naar schuldhulpverlening neemt toe. We zetten ons in om wachtlijsten te voorkomen door een efficiëntere en effectievere aanpak.

Inburgering

Het is belangrijk dat iedereen de Nederlandse taal spreekt. Voor mensen onder de 65 jaar neemt de gemeente zelf actief initiatieven en ondersteunt initiatieven van inwoners, hun zelforganisaties en maatschappelijke organisaties. We gaan werken aan een verbetering van de effectiviteit van het inburgeringsbeleid. Voor mensen met een uitkering worden de taaltrajecten zoveel mogelijk gecombineerd met werktrajecten. We zorgen bij inburgering voor de noodzakelijke randvoorwaarden als bijvoorbeeld kinderopvang en maatschappelijke zorg.

Sport

Sport is gezond en belangrijk om je fysiek, mentaal en sociaal te ontwikkelen. Sport kan je vormen, het verbreedert, en levert mensen sociale contacten, helemaal als mensen zich inzetten voor een vereniging.

Sport moet voor iedereen toegankelijk en betaalbaar zijn.

- In samenwerking met onderwijs, sport en andere partijen willen we brede scholen en multifunctionele accommodaties realiseren. We stimuleren sportdeelname bij groepen die te weinig aan sport doen.
- Topsport in de stad is belangrijk, daarom willen we topsporters als rolmodel kunnen inzetten en stimuleren we ook sportevenementen waar topsport en breedtesport samen komen, zoals de Singelloop en de Utrecht Marathon.
- De gemeente juicht initiatieven van sportorganisaties toe als het gaat om het realiseren van een roeibaan in Rijnenburg, een waterpolocentrum en het Nationaal Hockeycentrum. Waar mogelijk ondersteunen wij dit er vanuit gaand dat zij zelf voor de financiering zorgdragen.
- Om sport voor iedereen toegankelijk te maken, moet er actief gewerkt worden aan het wegwerken van de wachtlijsten bij sportverenigingen. Dit zou vooral via samenwerking tussen sportverenigingen kunnen, waardoor het gebruik van velden en zalen omhoog kan.

DUURZAME STAD

Een gezonde, groene, economisch vitale stad die de toekomst met vertrouwen tegemoet gaat, dat is waar wij aan werken. Eén van de aantrekkelijke kanten van Utrecht is haar sterke economie. Economische groei is nodig om de stad werkend en vitaal te houden. We streven naar een duurzame economische groei en het versnellen van de duurzaamheid van de huidige economische activiteiten. Als kennisstad en als vooruitstrevende stad heeft Utrecht daarvoor veel potentie. Een duurzame economie munt uit in innovatieve sectoren, in schone productie, in een toekomstgerichte dienstensector. Een duurzame stad gaat zuinig om met ruimte en energie en produceert en verplaatst zich zo schoon mogelijk. De Universiteit Utrecht en de Provincie Utrecht profileren zich sterk op duurzaamheid en klimaat. Als stad gaan wij actief met hen samenwerken om met hen tot nieuwe ontwikkelingen te komen, door hun kennis en ervaring te gebruiken voor onze inwoners en door export van deze kennis. Juist mensen met weinig inkomen hebben baat bij energiebesparing en schone mobiliteit.

Omdat we over de hele linie werken aan het verduurzamen van de stad, staan in alle paragrafen van dit collegeprogramma groene ambities vermeld. Mensen, organisaties, bedrijven, de gemeentelijk zelf; iedereen heeft een rol in het duurzaam maken van de stad.

Alle inwoners van Utrecht moeten gezond kunnen leven. Gezonde lucht, een rustige omgeving, een veilige en groene openbare ruimte in en om de stad, die bovendien goed bereikbaar is, dragen hier aan bij. Te veel Utrechters hebben last van luchtverontreiniging, geluidshinder en onveilige verkeerssituaties. Bepaalde leefbaarheidsproblemen concentreren zich bovendien bovenmatig in bepaalde wijken. In de plannen voor een klimaatneutraal Utrecht, duurzame economie, mobiliteit en herstructurering en wijkontwikkeling krijgt vermindering van deze problemen daarom prioriteit. Bij het werken aan een duurzame stad leggen wij drie accenten:

1. Energie besparen en energie duurzaam opwekken.
  2. Schone lucht door een gezonde mobiliteit.
  3. Een aantrekkelijke groene leefomgeving.
- Wij willen Utrecht de komende vier jaar de beslissende impuls geven om klimaatneutraal te worden in 2030, voortbouwend op de fundamenteën van het bestaande programma Utrecht Maakt Nieuwe Energie. Dat vraagt van de gemeente een forse investering, die wij op termijn verwachten terug te verdienen. We betrekken daarbij alle aspecten van de samenleving: bouwen, wonen, herstructurering, productie, mobiliteit, economie, inrichting openbare ruimte, afval, waterhuishouding, energiebesparing en – opwekking, dienstverlening, gezondheid, enzovoorts.
  - Energiebesparing in bestaande gebouwen is één van de prioriteiten. We maken daarover afspraken met de corporaties en eigenaren.
  - Bij ontwikkelingen als Rijnenburg, de Jaarbeurs en andere nieuwbouwplannen heeft energiebesparing en – opwekking prioriteit.
  - In samenspraak bekijken we de mogelijkheden voor het verduurzamen van de NUON-centrale.
  - We streven naar een alliantie met de Universiteit Utrecht en andere kennisinstellingen om duurzame kennis en innovatie op veel plekken in de stad toepasbaar te maken.
  - Dit college stuurt in haar rol als opdrachtgever, inkoper van producten, regelgever, medebestuurder, vergunningverlener en beheerder van geld, actief op haar ambities voor een groene en duurzame stad.
  - In samenspraak met ondernemers, woningeigenaren en corporaties ontwikkelen we in 2010 een aanpak, waarin al ontwikkelde duurzaamheidscriteria –en toetsen voor bijvoorbeeld inkoop, bouwen en vergunningen worden ingepast. De gemeente geeft het goede voorbeeld.
  - Gezond leven betekent ook dat de openbare ruimte schoon, aantrekkelijk, heel en veilig is en prettig om te verblijven. We willen dat iedere Utrechter op loopafstand kan genieten van een park of plantsoen. Bij de inrichting, gebruik en functie van de openbare ruimte betrekken we bewoners, scholen en ondernemers. De functie van de milieupunten houden we in stand. We streven naar een verdubbeling van groen in zelfbeheer in de openbare ruimte.

- Bij bouwprojecten wordt rekening gehouden met de Jantje Betonnorm.
- We maken een plan van aanpak voor grootschalig gevelgroen op publieke gebouwen, kantoorcomplexen en bedrijventerreinen en ter stimulering van geveltuinen.
- Het onderhoudsbudget voor groen in de openbare ruimte krijgt meer prioriteit binnen het budget van Stadswerken.
- De toekomstvisie voor de landgoederen Amelisweerd, Rhijnauwen en Haarzuilens is er op gericht om beheer, gebruik en toezicht van het gebied eenduidig te organiseren. Naast een gebied van buitengewone ecologische kwaliteit worden landgoederen een gebied waar duurzame voedselproductie en –consumptie centraal staan.
- De realisering en uitvoering van het Groenstructuurplan, ook in de wijken, wordt geïntensiveerd.

Economie

Eén van de aantrekkelijke kanten van Utrecht is haar sterke economie. Economische groei is nodig om de groeiende stad aantrekkelijk, werkend en vitaal te houden. Voor de leefbaarheid en gezondheid van de inwoners willen we dat economische groei duurzaam is. We werken hierin actief samen met werkgevers. De huidige economische activiteiten willen we versneld duurzaam maken.

- We willen de ontwikkelingen van het centrumplan De Meern en het nieuwe winkelcentrum Terwijde versnellen.
- In bestemmingsplannen brengen we flexibiliteit aan voor bedrijfsverzamelgebouwen, bedrijven aan huis en het hergebruik van leegstaande kantoorpanden.
- We geven voorkeur aan het revitaliseren van oude bedrijfsterreinen boven het ontwikkelen van nieuwe bedrijfsterreinen.
- De vergunningverlening aan ondernemers vindt plaats volgens het principe "ja, mits", we streven naar één ondernemersloket.
- Wij maken openstelling van supermarkten in de wijken op zondag mogelijk, waar dat binnen de vergunning past.
- We investeren in de wijk economie.
- Startende ondernemers reiken we de hand via startersadvisering.

GEZONDE EN ACTIEVE STAD

Gezondheid

Wij willen alle Utrechters stimuleren gezond te zijn en te blijven. Dit doen we collectief door te zorgen voor gezonde lucht en gezonde leefomgeving, want gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Speciale aandacht voor ouderen, allochtonen en kinderen is nodig. Helaas is het nog steeds zo dat er een samenhang bestaat tussen gezondheid en sociaaleconomische positie. Daarom moet er goede zorg en voorzieningen zijn, dichtbij in de buurt, toegankelijk en betaalbaar voor iedereen die het nodig heeft. Vanuit het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners faciliteert de gemeente de toegang tot voorzieningen.

- Preventie en goede voorlichting kunnen (gezondheids)problemen op langere termijn voorkomen. Dit college wil daarom een sterke stedelijke GG&GD behouden en geen onnodige en ongewilde fusies met de regio.
- Wijkgezondheidscentra Centra voor Jeugd en Gezin dekken de hele stad
- Jong geleerd is oud gedaan. we willen juist bij kinderen en jongeren aandacht voor een gezonde leefstijl. Daarbij gaat de aandacht uit naar het tegengaan van SOA's, overgewicht en overmatig alcoholgebruik etc.
- We starten een experiment met het legaal bevoorraden van coffeeshops, zodat de schadelijke stoffen die nu regelmatig in verschillende vormen van softdrugs aangetroffen worden, beheerst kunnen worden. Dit doen we in samenspraak met ondernemers, bewoners en mogelijk andere direct betrokkenen.

WMO

Niet iedereen kan zich op eigen kracht staande houden in de samenleving. Zoals elke grote stad kent Utrecht kwetsbare groepen. Mensen die de taal niet goed spreken, mensen die gediscrimineerd worden, mensen met schulden, dak- en thuislozen, multiprobleem-gezinnen enzovoort. Die groepen hebben meestal ook een zwakke sociaaleconomische positie. Dit college is er ook voor hen. We gaan er daarbij wel van uit, dat de hulp die we bieden tijdelijk is. Ons beleid is er op gericht om mensen zo snel mogelijk weer verantwoordelijkheid te laten nemen voor hun eigen leven. Gemeente en welzijnsorganisaties werken aan een effectief en activerend welzijn. Daarbij staan het ondersteunen van het eigen initiatief van de bewoner om verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor anderen, emancipatie én goede één op één hulpverlening op maat centraal. Dit zal leiden tot andere werkwijzen en een andere rolverdeling tussen gemeente en uitvoeringsorganisaties, afhankelijk van de werksoort. Bepaalde werksoorten zullen stedelijk georganiseerd worden, andere juist op wijk of buurtniveau. We zetten alles op alles om hulp snel en in samenhang bij mensen te krijgen.

- Voor zover de eerder in gezette bezuinigingen op het welzijnswerk ten koste gaan van uitvoerende activiteiten, wordt dit in overleg met de uitvoerende organisaties zodanig omgebogen dat de bezuiniging wel wordt ingevuld, maar niet ten koste gaat van de uitvoerende activiteiten.
- Bij alle activiteiten is structureel ruimte voor optimale en innovatieve vormen van vernieuwing vanuit particulier initiatief.
- De gemeente als opdrachtgever/subsidieverstrekker formuleert de beoogde effecten en maakt duidelijke afspraken over resultaten en prijs.
- De welzijnsorganisaties zijn verantwoordelijk voor het behalen van de afgesproken resultaten. Hoe die resultaten worden bereikt, behoort tot de professionaliteit van de instellingen. De resultaten worden regelmatig gemeten, evenals de bijdrage aan het beoogde effect.
- Het komende jaar wordt stevig ingezet op ontwikkeling en ondersteuning van vrijwilligerswerk en mantelzorg en migrantenorganisaties.
- Het welzijnswerk omvat een stedelijk basispakket aan voorzieningen voor mensen die steun nodig hebben: geen wachtlijsten voor maatschappelijk werk en sociaal juridische dienstverlening.
- Er is voldoende aandacht voor multi-culturaliteit in voorzieningen voor ouderen.
- De gemeente speelt een regisserende en actieve rol om in samenwerking met betrokken instanties de hulp en zorg snel bij mensen te krijgen die dat nodig hebben.

- Voor individuele voorzieningen moet éénmaal een aanvraag indienen voldoende zijn, ook als iemand een beroep doet op verschillende voorzieningen. Bij eenvoudige hulpvragen moet dit ook eenvoudig geregeld kunnen worden, bijvoorbeeld via de huisarts, een website of telefonisch. Ingewikkelder vragen rond zorg en hulp handelen we zoveel mogelijk af door huisbezoeken.
- Er is expliciete aandacht voor ondersteuning aan mensen met psychische lichamelijke en verstandelijke beperkingen. Gericht op het vergroten van het zelforganiserende vermogen en zelfredzaamheid, en het vergroten van de kansen voor ontplooiing en meedoen.
- Agenda 22 wordt voortgezet.
- We gaan stigmatisering en discriminatie actief tegen. Het homo- en lesbobeleid wordt gecontinueerd.
- De gemeente geeft actief invulling aan haar zorgplicht voor dak- en thuislozen, (uitgeprocedeerde) asielzoekers en vluchtelingen en blijft zich ook op rijksniveau daarvoor inspannen. De noodopvang wordt gecontinueerd, evenals activiteiten gericht op veiligheid, terugkeer van bijvoorbeeld ex-ama's en juridische ondersteuning. Daarnaast ondersteunt de gemeente de hulpverlening aan vrouwen in de prostitutie.
- Eenzaamheid en depressiviteit onder ouderen worden op wijkniveau aangepakt, in samenwerking met zorg- en welzijnsinstellingen, kerken, sportclubs, huisartsen en andere betrokkenen.
- Bij verslavingsbeleid en maatschappelijke opvang hebben (zwerf-)jongeren voorrang.

AANTREKKELIJKE EN BEREIKBARE STAD

Utrecht is een veelzijdige stad, aantrekkelijk voor zijn bewoners, voor toeristen, voor zijn ondernemers. De historische binnenstad, de overzichtelijke, persoonlijke schaal van de stad, de hoogopgeleide, talentrijke bevolking, de vernieuwende economie, vooroplopende kennisinstellingen en de culturele initiatieven, en niet in de laatste plaats haar centrale ligging, goed bereikbaar vanuit alle hoeken van het land maken Utrecht aantrekkelijk voor heel veel mensen, ondernemers en organisaties. Nieuwe concepten van mobiliteit, werken en wonen zijn nodig om alle aantrekkelijke kanten van Utrecht te accommoderen op haar beperkte grondgebied. Cultuur is en blijft een essentiële drager voor de aantrekkelijkheid van Utrecht voor de stad en haar inwoners. Het is bovendien een niet te onderschatten vestigingsfactor voor bedrijven en creëert daarmee werkgelegenheid.

Cultuur

Utrecht: stad van kennis en cultuur waarbij kunst verleidt, confronteert, emotioneert en geregeld ontregelt. Waar het culturele klimaat bijdraagt aan het plezier, de schoonheid en aantrekkelijkheid van de stad en haar inwoners. Het draagt bij aan de economische groei van de stad en prikkelt het cultureel ondernemerschap en de samenwerking met ondernemers/ bedrijfsleven. Kunst en cultuur zijn in Utrecht voor iedereen bereikbaar en toegankelijk en verbindt mensen, organisaties en bedrijven met elkaar, of ze nu in Utrecht wonen, werken of verblijven. Ze dragen bij aan de culturele kleur, diversiteit en variëteit van de stad. Het biedt jeugd en jongeren avontuur en kansen voor de ontwikkeling van talent.

- We gaan ervoor om de nominatie als Culturele Hoofdstad van Europa 2018 binnen te halen. De viering van de Vrede van Utrecht in 2013 is hiervoor een uitstekende opmaat en kan een extra impuls geven aan het bewaren, koesteren en ontsluiten van het eigen Utrechtse culturele erfgoed en aan het internationaal profileren van de stad. Cultuur als de stadspromotie van Utrecht.
- Utrecht heeft een bruisende cultuur, zowel in de oude als in de nieuwe stadsdelen. We investeren daarom in een culturele trekker van formaat in Leidsche Rijn Centrum met een grote zaal van schouwburgformaat en zogenaamde 7 x 16 uur voorzieningen. We maken wel het voorbehoud, dat een fors deel van het voorziene exploitatietekort via publiek-private samenwerking wordt opgelost.
- Behalve investeringen in grote culturele infrastructurele voorzieningen hecht dit college evenzeer aan het bevorderen van cultuurparticipatie dichtbij de bewoners. Investerings worden op vele wijze terug verdiend en komen ten goede aan de culturele infrastructuur van de wijk en de stad als geheel. De gemeente dient hiervoor de inhoudelijke- en financiële randvoorwaarden te scheppen zodat dit ondernemerschap kan floreren. Daarom kiest het college ervoor het met de bevolking meegroeiende cultuurbudget met name in te zetten voor wijkgebonden activiteiten, initiatieven van jongeren, amateurs en aanstormend talent en een goede spreiding van voorzieningen over het centrum en de wijken
- Het college bewaakt dat het nieuwe muziekpaleis Vredenburg een sluitende exploitatie en beheer krijgt, met een veelzijdige programmering en voor een breed publiek toegankelijk. Het gebouw mag niet zo duur worden dat er geen geld overblijft voor exploitatie en programmering.

Mobiliteit

Dit college gaat van Utrecht dé OV- en fietsstad van Nederland maken. Dat is geen opgave die in een paar jaar klaar is, maar wel een inspirerende ambitie om van nu af aan onverkort mee aan de slag te zijn. Het is ook een noodzakelijke ambitie. Utrecht en de regio realiseren de komende twintig jaar een groei die nieuwe en creatieve oplossingen vraagt om de stad ook in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden. Om Utrecht leefbaar, gezond, bereikbaar en begaanbaar te houden zijn aantrekkelijke alternatieven nodig voor de automobilititeit van, naar en binnen Utrecht. Een schaa sprong in het openbaar vervoer is daarbij een even onvermijdelijk als wenselijk perspectief. Voor de economie en de bedrijvigheid en voor de mensen die hier wonen, werken, winkelen, uitgaan of gewoon op bezoek komen. Dat kan Utrecht niet alleen. Wil het hart van Nederland gezond blijven, dan zullen het Rijk, het bestuur Regio Utrecht (BRU) en de NS ook hun steentje moeten bijdragen. Voor een gezonde, leefbare en duurzame ruimte neemt het college maatregelen die alternatieven bieden voor de huidige (groei van) de mobiliteit.

Van de vier grote steden (G4) kent Utrecht het hoogste autobezit per inwoner. Een omslag in het denken over auto gebruik is even nodig als haalbaar door in te zetten op maximale maatregelen om OV en fiets te stimuleren en het gebruik van de auto af te remmen. Dat wil niet zeggen dat de auto in de ban moet. Ook automobilititeit is –mits gedoseerd– een onlosmakelijk element in de bereikbaarheid van een vitale en aantrekkelijke stad. We benutten daarvoor de bestaande infrastructuur optimaal. Dit kan door de bestaande verbinding tussen de A2 en de Hogeweidebrug (NOUW2) als definitieve oplossing in te passen en verder gericht gebruik te maken van de bestaande infrastructuur in combinatie met een breed pakket aan maatregelen om het autoverkeer te beperken. Dat laatste is een optelsom van beter benutten, beprijzen, bevorderen van mobiliteitsmanagement, dynamisch verkeersmanagement en aantrekkelijker maken van fietsroutes. Bovendien wil het college onverminderd met alle partners bij Rijk, provincie en regio inzetten op beter openbaar vervoer. De minimale ambitie is de groei van de automobilititeit in ieder geval te halveren in 2030. Daarnaast blijft het college zich inzetten om de leef- en luchtkwaliteit te verbeteren. Bevorderen van het gebruik van elektrische auto's in plaats van brandstofauto's hoort daarbij. Het Actieplan Luchtkwaliteit wordt aangepast op de bijgestelde ambities.

- We moedigen reizigers aan om zoveel mogelijk met het openbaar vervoer en de fiets te komen. Het inkomende autoverkeer ontmoedigen we. Mensen die met de auto naar Utrecht komen, stimuleren we deze aan de rand van de stad achter te laten. En mensen die de auto in de stad gebruiken, betalen dankzij een stevig parkeerbeleid.
- Beprijzen is een noodzakelijke maatregel om sturing te krijgen op de automobilititeit. In het ideale geval wordt dit landelijk geregeld, bijvoorbeeld via de kilometerheffing; anders zal het college in samenwerking met de G4 werk maken van regionale mogelijkheden voor beprijzen.
- In nauwe samenwerking met het BRU neemt het college het initiatief voor ontwikkeling en het vinden van financiering van een tramnetwerk voor de hele stad. De tram naar de Uithof wordt voor 2015 gerealiseerd. De realisatie van de overige tramlijnen zal zo snel mogelijk daarna moeten. Omdat dit netwerk wel essentieel is voor de toekomstige ontsluiting van Utrecht, zetten we tussenstappen als het laten rijden van bussen op de lijnen totdat de tram gereed is. We zetten ons in voor een zo spoedig mogelijke realisatie van het tramnetwerk.
- Het vervoer dat in de stad plaatsvindt, moet zo schoon mogelijk zijn: hierbij denken wij in de eerste plaats aan fietsen, maar ook aan schone (elektrische) auto's, schoon goederenvervoer en schoon openbaar vervoer.
- De stad zet de gezondheid van haar inwoners centraal bij het bepalen van de kaders voor het verkeersbeleid. De wettelijke EU-normen zijn voor ons een minimumnorm.
- De oplossing voor de westelijke ontsluiting vanaf de A2 is een betere inpassing van de NOUW 2 in combinatie met het beter benutten van de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) en de ontsluiting door Papendorp. Dit voorziet in voldoende mate in de criteria bereikbaarheid, leefbaarheid en luchtkwaliteit (zie bijlage berekeningen verkeersintensiteit).

- De Kracht van Utrecht heeft een goed alternatief ontwikkeld om de bereikbaarheid in de regio van deur tot deur te verbeteren. Het college zet zich als mede bevoegd gezag in om de Kracht van Utrecht tot en met het einde van de tweede fase MER volwaardig te laten meetellen in het afwegen van varianten voor het afwikkelen van het verkeer op de rijkswegen rondom de stad. De impact van de verschillende maatregelen op de leefbaarheid en de overige maatschappelijke kosten en baten wegen daarin zwaar mee. Ook hier is beter benutten van de bestaande infrastructuur en fors inzetten op OV en fiets het vertrekpunt. Nieuwe snelwegen door bijvoorbeeld Leidsche Rijn, Vleuten, Haarzuilens of Amelisweerd zijn voor ons onbespreekbaar.
- Om het woon-werkverkeer om te buigen van auto naar OV en fiets, zoeken we ook de samenwerking met het bedrijfsleven. Met een samenhangend pakket van maatregelen stimuleren we werknemers vaker de trein de tram, de bus of de fiets te nemen. Het College bouwt voort op Utrecht Bereikbaar. Met het bedrijfsleven en de Utrecht Development Board gaan we aan de slag met het Nieuwe Werken.
- Voor het goederenvervoer stimuleren we samen met het bedrijfsleven afspraken om de goederen zoveel mogelijk aan de randen van de stad te lossen, en via schoon en stil vervoer de stad in verspreiden. Waar dat kan bundelen we goederenstromen om overlast zo veel mogelijk te beperken.
- Met dynamisch verkeersmanagement maken we optimaal gebruik van de bestaande infrastructuur en worden woonwijken zoveel mogelijk ontlast.

Fiets

- De bestaande hoofdinfrastructuur wordt versterkt. Knelpunten worden aangepakt, fietspaden worden in rood asfalt aangelegd en de doorstroming en bewegwijzering verbeterd. We versnellen de aanleg van fietsroutes: de top vijf willen we in 2012 gerealiseerd hebben, de top tien in 2014.
- De fiets- en voetgangerverbindingen tussen Leidsche Rijn en het centrum van de stad en tussen Dichterswijk en de binnenstad (Rabobrug) liggen er in 2014.
- Om het tekort aan fietsparkeercapaciteit te bestrijden, komen er in het centrum, de wijken en op stations meer rekken en stallingen voor fietsers.
- Een fietscoördinator gaat zorgen voor een samenhangende aanpak op alle onderdelen van het fietsbeleid en krijgt hiervoor doorzettingsmacht.

Openbaar Vervoer

- We beginnen zo spoedig mogelijk met de aanleg van de tramlijn naar De Uithof (HOV om de Zuid) en bereiden de vertramming van de HOV-baan naar Leidsche Rijn voor.
- We gebruiken onze positie in het BRU om maximaal in te zetten op lage uitstoot, energiegebruik en duurzaamheid bij de aanbesteding van het stadsvervoer.
- De lobby voor de aanleg van de directe treinverbinding Almere – Utrecht CS – Breda bij het rijk wordt voortgezet.
- Door het versterken van het onderliggende stedelijk busnet en ruimtelijke ontwikkelingen ondersteunen we de ambitie van 6x per uur een trein op alle Randstadspoor stations.

Schoon vervoer

- De luchtkwaliteit verbeteren we door uitvoering van een Actieplan Elektrisch Vervoer. Doel is dat in 2014 er 5000 elektrische voertuigen in Utrecht rijden, zowel (vracht)auto's als brommers en scooters. Belangrijkste acties en maatregelen zijn om dit te bereiken zijn:
  - We stimuleren dat er 300 oplaadpunten worden gerealiseerd.
  - De gemeente koopt waar mogelijk voertuigen in die op groene stroom rijden.
  - Parkeervergunningen voor elektrische voertuigen bieden we tegen een aantrekkelijk tarief aan.
- We stimuleren schone bevoorrading van de binnenstad. Concreet betekent dit dat in 2014 een elektrische afvalboot door de grachten van Utrecht vaart. Daarnaast moedigen we ondernemers in de binnenstad aan om gebruik te maken van de Cargohopper.
- We vergroten de effectiviteit van de milieuzone.

Auto

- De bereikbaarheid van Utrecht West gaat via verbetering van de bestaande infrastructuur: NOUW2, Papendorp en NRU. Concreet betekent dit:
  - de NOUW2 wordt definitief ingepast als auto ontsluiting voor Utrecht-West
  - de NOUW2 wordt verbonden met de Noordelijke Stadsas, waardoor verkeer via de Hogeweidebrug en de Majellaknoop de stad in kan. De capaciteit van de brug en de omliggende infrastructuur is voldoende, rekening houdend met de halvering van de groei van het autoverkeer en het beter benutten van de routes van de NRU en Papendorp.
  - De plannen voor de P+R Leidsche Rijn blijven gehandhaafd.
  - De NOUW2 wordt zodanig ontworpen dat de belasting en het ruimtebeslag voor Leidsche Rijn Centrum zo beperkt mogelijk is.
  - Om te voorkomen dat een doorgaande route door Leidsche Rijn Centrum aantrekkelijk wordt, wordt rekening gehouden met een knip in de Parijsboulevard. De knip in de Thomas a Kempisweg blijft in de plannen.
- De effecten van het autoverkeer op de luchtkwaliteit en de leefbaarheid in de stad vertonen een vergelijkbaar beeld met het Actieplan Luchtkwaliteit Utrecht. Extra zorg wordt besteed aan de situatie rondom Overvecht. Bij de NRU (Albert Schweitzerdreef) zal sprake moeten zijn van een zorgvuldige inpassing in relatie tot de uitwerking van de Pakketstudie. Op de Einsteindreef komt stiller asfalt en mogelijk een snelheidsbeperking om het geluid te beperken.
- De binnenstad wordt waar mogelijk autoluw gemaakt. Op het Janskerkhof komt meer ruimte voor andere functies in overleg met ondernemers en bewoners.

Parkeren

- De P+R moeten aantrekkelijk worden en overstappen op tram, bus en trein in transferia's geïntegreerd. De inzet is een P+R- locatie bij elke invalsweg. In samenwerking met bedrijven op Lage Weide kijken we naar mogelijkheden om station en transferium Lage Weide alsnog te realiseren. P+R-oplossingen kunnen ook buiten de stad liggen. In samenwerking met BRU kijken we naar de mogelijkheden voor herkomsttransferia. Gebruik van P+R aan de stadsranden maken we aantrekkelijker met onder andere prijsacties en door voorzieningen toe te voegen.
- Er komen geen nieuwe openbare parkeerplaatsen bij binnen de singels; de tijdelijke plaatsen in het Zocherplantsoen bij het Lucasbolwerk verdwijnen in 2011.
- Uitbreiden van betaald parkeren in de stad moet een bijdrage leveren aan het beperken van het autogebruik. Het college komt in 2011 met een plan. We streven naar variabele tarieven: zuinige auto's betalen minder.
- Het wordt makkelijker voor bewoners in een straat om parkeerplaatsen in te ruimen voor een andere functie.

Stationsgebied

De realisatie van de plannen rond het Stationsgebied zal de komende collegeperiode steeds meer zichtbaar worden. De ontwikkeling van het Stationsgebied maakt het mogelijk om van het NS station een OV knooppunt te maken en het aantal reizigers te verdubbelen. Utrecht is daar in samenwerking met haar contractpartners met een indrukwekkende klus bezig. De planvorming is in eerdere collegeperioden al nagenoeg vastgelegd. Het gaat er de komende periode om hoe we de uitwerking zo zorgvuldig mogelijk vorm geven, recht doen aan de keuze van de Utrechtse burgers in het referendum, de overlast beperken en de veiligheid en toegankelijkheid van het gebied zo optimaal mogelijk houden. Ook heeft de Utrechtse burger het recht op volledige transparantie en (in)formele betrokkenheid bij de planuitwerkingen. Tot slot mogen we als stad ook onze trots laten zien over bijvoorbeeld de infrastructurele werken in een zo complex gebied. De duizenden passanten, gebruikers en toeristen mag ook een waardige stadsentree geboden worden.

- De verduurzaming van het Stationsgebied wordt met kracht voortgezet.
- Plannen voor het Stationsgebied blijven we toetsen aan de uitslag van het referendum (visie A) en de gevolgen voor luchtkwaliteit, bereikbaarheid en veiligheid.
- Bouwputmanagement wordt ontwikkeld vanuit de invalshoeken: bereikbaarheid en veiligheid, transparantie rond toekomstbeelden, aantrekkelijkheid van de bouwomgeving en stads promotie.
- Een openbare en transparante overall – en jaarplanning van alle deelprojecten in het stationsgebied, inclusief financiële risico's, besluitvormingsmomenten en beïnvloedingsmogelijkheden en momenten voor bewoners en andere belanghebbenden, inclusief de raad.
- Een snel besluit voorbereiden over het doortrekken van de sneltram naar de oostzijde van het station, de tunnel onder het Westplein en inpassing van toekomstige tramlijnen ook na 2020.
- Een actieve inzet voor het behoud van de Sijpesteinkade.

WOONSTAD

Veel mensen willen in Utrecht wonen. Daarom is de druk op de woningmarkt hoog. Ook al heeft in 2010 en 2011 de economische situatie impact op de realisatie van plannen, de structurele bouwopgave blijft onverminderd groot. Het college zal zich daarom inzetten voor de voortgang van de productie in Leidsche Rijn en binnenstedelijk, en daarnaast een open blik houden voor ontwikkelingsmogelijkheden in de toekomst. Het gaat echter niet alleen om aantallen, kwaliteit staat voorop. Dat betekent concreet:

- versterkte inzet op duurzaamheid;
- extra inzet voor de doelgroepen studenten en starters;
- het verminderen van de wachttijd voor een sociale huurwoning;
- open en constructieve samenwerking met partners in de stad.

Duurzaamheid en kwaliteit in de woonomgeving

Investeren in duurzaamheid, kwaliteit, klimaatbestendigheid en energiebesparing levert een stedelijke omgeving op waar mensen graag willen wonen. Utrecht heeft een goede uitgangspositie om werk te maken van duurzaamheid: een dynamische omgeving met een jonge bevolking, kennisinstellingen, bedrijven en organisaties in de stad die een bijdrage kunnen en willen leveren. Dat bleek tijdens de inspiratiebijeenkomst over duurzaamheid, waar bijvoorbeeld corporaties hebben aangegeven dat zij duurzaam en energieneutraal bouwen en wonen serieus nemen. Het college wil de energie en creativiteit die in de stad op dit thema aanwezig is benutten en geeft uiteraard zelf het goede voorbeeld. Het experiment in de wijk West is een illustratie van de brede samenwerking die ons voor ogen staat.

In de bouw- en herstructureringsprojecten die op stapel staan kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden ingepast. Daarbij denkt het college vooral aan energiebesparende en -opwekkende maatregelen. De kosten van energie maken immers een steeds groter deel uit van de woonlasten van huishoudens. Naast energie zijn ook het binnenmilieu, water, materiaalgebruik en klimaatadaptatie aandachtspunten. Het gaat echter niet alleen om gebouwen. Ook bij de inrichting van de openbare ruimte zijn er kansen voor verduurzaming. Met name het groen is daarbij belangrijk. Bewoners waarderen groen in hun leefomgeving. Bovendien draagt vergroening bij aan het absorberende en koelende vermogen van de stad.

Woningvoorraad en woningbouwproductie

Vanwege de druk in en op de woningmarkt blijft de inzet op de verruiming van het aanbod door het bouwen van nieuwe woningen onverkort gehandhaafd. In de keuze van het woningbouwprogramma speelt naast de kwantiteit ook de kwaliteit een rol. Daarbij is de differentiatie tussen sociale woningbouw (sociale huur en sociale koop) en marktwoningen (duurdere huur en koop) belangrijk. De sociale huurvoorraad moet voldoende zijn, in aantallen en in toegankelijkheid, voor de groep bewoners die hierop qua inkomen is aangewezen. Er is extra aandacht voor groepen zoals studenten, starters, senioren, mensen met een functiebeperking en groepen met specifieke woonwensen.

In de periode 2010 tot en met 2014 gelden voor de woningbouwproductie de volgende maatregelen:

- Er worden 11.000 nieuw te bouwen woningen aan de voorraad toegevoegd. Dit is inclusief het stationsgebied.
- Dit reguliere programma bevat 1.470 woningen voor starters, 500 woningen specifiek voor senioren en 50 woningen voor mensen met een functiebeperking. Bovendien is in de meeste plannen de eis voor levensloopbestendig bouwen opgenomen.
- Bovenop het programma zet het college in op het realiseren van 500 eenheden voor studenten op de Uithof.
- In lijn met de behoefte komt het aandeel sociale woningbouw op ongeveer 40%.

- De omvang van de sociale voorraad zelfstandige huurwoningen wordt gemonitord, zodat deze voldoende blijft voor de bewoners die op deze woningen zijn aangewezen, ook als rekening wordt gehouden met voorgenomen renovatie en sloop/nieuwbouwplannen.
- Het college houdt de regiogemeenten in BRU-verband aan de afspraken die zijn gemaakt over de aantallen te bouwen sociale huurwoningen.

Wachttijden

De voorraad sociale huurwoningen is en blijft voldoende om de mensen te huisvesten die qua inkomen op deze woningen zijn aangewezen. Echter de mensen die actief zoeken naar een sociale huurwoning merken dat de kans van slagen afneemt. Het college maakt een analyse van de samenstelling van de wachtlijst en zet in op het verminderen van de wachttijd, onder andere door sociale woningen voor de doelgroep beschikbaar te houden met de volgende maatregelen:

- het beperken van de scheve instroom;
- het invoeren van vormen van Huur op Maat;
- een verkoopprogramma voor huurwoningen, met gebruikmaking van vormen van maatschappelijk gebonden eigendom.

Daarnaast verkent het college of andere vormen van woningtoewijzing soelaas kunnen bieden.

Ook de bouwopgave zal een bijdrage leveren aan de vermindering van de wachttijd. Er komen meer woningen voor de groep die niet meer is aangewezen op een sociale huurwoning, maar bij gebrek aan alternatieven geen vervolgstap kan maken. Bij de toewijzing van goedkopere koopwoningen krijgen mensen die een sociale huurwoning achterlaten voorrang, om de doorstroming te bevorderen.

Huisvesting voor studenten en starters

Voor Utrecht als stad van kennis en cultuur is de instroom en het behoud van studenten belangrijk. Daarom wil het college ervoor zorgen dat de studentenhuisvesting op orde is. Het gaat niet alleen om studentenkamers; de uitdaging ligt vooral in de vervolgstap naar zelfstandige (starters) appartementen. Dit bevordert de doorstroming vanuit de onzelfstandige wooneenheden. De ambitie van het college is binnen vier jaar (met een doorkijk naar acht jaar) een substantieel groter aantal woningen voor studenten en starters te realiseren. Concreet gaat het in ieder geval om 500 extra eenheden voor studenten op de Uithof (op te leveren uiterlijk in 2014), oplopend tot 2.200 eenheden in de jaren daarna.

Om de ambitie waar te maken, zal het college binnen een jaar aanvullende locaties kiezen om te bouwen voor de doelgroep studenten en starters. Een inspiratiebron is het concept van Campus MAX (kleine eenheden, grotendeels zelfstandig, huur en koop, hoge dichtheid, lage parkeernorm). Bovendien houdt het college de ogen open voor mogelijkheden om tijdelijke eenheden te realiseren, bijvoorbeeld in leegstaande kantoorpanden. Dat moet ook een substantieel aantal woningen opleveren.

In het najaar van 2010 komt het college met een evaluatie van het omzettingsbeleid. Het college beziet of deze eenvoudiger en effectiever kan worden bereikt.

Rijnenburg

Gelet op de voortdurende vraag naar woningen in stad en regio Utrecht, blijven ook toekomstige ontwikkelmogelijkheden in beeld. De eerstkomende is Rijnenburg. In vervolg op de vaststelling van de structuurvisie wordt het bestemmingsplan Rijnenburg opgesteld. Besluitvorming door de raad over het bestemmingsplan is voorzien voor medio 2011. Daarbij vindt een afweging plaats of de uitvoering kan starten in lijn met de oorspronkelijke planning of dat temporisering nodig is.

Bij de besluitvorming staan de volgende zaken centraal, naast de economische situatie op dat moment:

- de invulling van de groen-blauwe drager;
- de bereikbaarheid van Rijnenburg in het algemeen en de invulling van het openbaar vervoer;
- de investeringen en exploitatie van niet commerciële voorzieningen;
- een actuele analyse van de financiële risico's voor de gemeente (investering en exploitatie);
- de mogelijkheden voor subsidies en bijdragen van derden.

Binnenstedelijk bouwen

In de komende periode ligt het accent bij de woningbouw op het binnenstedelijk bouwen. Dat heeft zijn eigen dynamiek, biedt veel kansen (zie bijvoorbeeld het succes van MAX en Dichterswijk West), maar is ook complex: wat en waar kunnen we bouwen, hoe zit het met de kwaliteit van de architectuur, de openbare ruimte en het groen, hoe gaan we om met parkeren, met wie gaan we bouwen, hoe zit het met het geld, kunnen we nog wat van het rijk verwachten?

Om de potentiële bouwlocaties goed en in onderlinge samenhang te kunnen ontwikkelen, zullen wij – met ontwikkelaars, woningcorporaties, bewoners en andere partners in de stad – een 'dynamisch masterplan' opstellen voor de binnenstedelijke bouwlocaties. Richtinggevend, waarbij het accent zal liggen op de wat grotere transformatiegebieden. Wij willen echter geen blauwdruk voorleggen, maar een agenda, die we in september 2010 met partners in de stad zullen bespreken.

Agendapunten zijn in ieder geval: de positionering van de locaties binnen de stad, onderlinge profilering en differentiatie, dichtheden, de kwaliteit van de architectuur en de (groene) openbare ruimte, parkeren en bereikbaarheid, infrastructuur, in het bijzonder de HOV-lijnen, de investeringsstrategie voor transformatielocaties, de rol van marktpartijen, corporaties en gemeente en de inzet van middelen. Na september zal het masterplan in korte tijd worden uitgewerkt en omgezet in een uitvoeringsprogramma, dat uiterlijk in het voorjaar 2011 gereed zal zijn.

Herstructurering in samenspraak

Onder herstructurering verstaan we de fysieke ingreep in bestaande buurten en wijken in het kader van de stedelijke vernieuwing. Het gaat daarbij om woningen, maatschappelijk vastgoed, openbare ruimte en wegen. In het bijzonder het aanpakken van woningen heeft ingrijpende consequenties voor mensen die er wonen. Daarom moet herstructurering zorgvuldig plaatsvinden en worden bewoners actief betrokken bij de voorbereiding, planvorming en de besluitvorming. In de visie van het college verbetert herstructurering bovendien de duurzaamheid op het gebied van energie en materialen.

Als resultaat van herstructurering ziet het college duurzame, levensvatbare buurten en wijken voor huidige en toekomstige bewoners. In zo'n wijk zijn er keuzemogelijkheden, mensen kunnen er in de verschillende fasen van hun leven een plek vinden en een wooncarrière opbouwen. Tegelijkertijd moet de buurt of wijk toegankelijk en aantrekkelijk zijn voor nieuwe bewoners en doelgroepen. Herstructurering kan dus ook de woningdifferentiatie bevorderen, afhankelijk van de noodzaak en wenselijkheid binnen de wijk en buurt.

DUO Afspraken

Het college herzielt in de loop van 2010 de afspraken uit De Utrechtse Opgave, in de lijn van het bovenstaande, met de Utrechtse corporaties en de Bundeling. Het doel van de herstructurering ligt zoals gezegd niet zozeer in het realiseren van aantallen. Wij verwachten dat in uitgevoerde en voorgenomen projecten het aandeel sloop-nieuwbouw lager zal zijn dan in de oorspronkelijke DUO-afspraken, terwijl het aandeel renovatie hoger zal uitkomen. In de praktijk krijgt de herstructurering op wijk- en buurtniveau gestalte, volgens de hierna beschreven bijgestelde procesregels.

Participatie

Het college gaat in gesprek met de Utrechtse corporaties en de Bundeling over verbeteringen van het "Protocol" en neemt daarbij de volgende randvoorwaarden voor zorgvuldige participatie in de herstructurering mee.

1. De complex- en/of gebiedsschaal (buurniveau) blijft voor bewoners overzichtelijk.
2. Bewoners kunnen zelfstandig een mening vormen, gelijkwaardig aan de andere deelnemende partijen en worden daarbij waar nodig gefaciliteerd.
3. De complex- of buurtanalyse wordt in co-partnerschap (of interactief) vastgesteld, voordat wordt gewerkt aan een programma van eisen, een visie en planvorming.
4. Een woonwensenonderzoek maakt deel uit van de analyse.
5. Een open planproces wordt doorlopen in co-partnerschap, waarbij partijen hun opvattingen en uitgangspunten inzichtelijk maken en inbrengen. Er bestaat vooraf overeenstemming over projectstructuur en besluitvormingsproces.
6. Bewonersbelangengroepen vormen een belangrijke partij op complex/buurt niveau, waarmee procesafspraken gemaakt kunnen worden. Zij zullen zich – wanneer zij die rol willen – daarop moeten kunnen verantwoorden ten opzichte van de bewoners. De rechtstreekse lijn met de individuele huurder heeft een eigenstandige waarde en zal dan ook een plaats in het proces houden.
7. Een draagvlakmeting is zoveel mogelijk louter een formeel slotstuk van een open planproces. In specifieke situaties kunnen meerdere varianten worden voorgelegd. Het college betreft bij de toepassing van dit instrument de recente aanbevelingen van de tripartiete werkgroep Draagvlakmeting.

In het algemeen streeft het college naar een versnelling van het totale proces en een betere afstemming met de noodzakelijke planologische procedures.

Lopende herstructureringsprojecten open voor verbetering

Voor de lopende projecten gaat het college ervan uit dat er in het overleg met bewoners en corporaties ruimte is voor verbeteringen in het proces. In de twee hierna genoemde projecten kiest het college vanuit zijn ambities voor een gelijkwaardig en open planproces een specifieke benadering.

Voor Kanaleneiland Noord stelt het college voor het inmiddels uitgevoerde Woonwensenonderzoek als uitgangspunt te nemen voor de verdere invulling van de plannen.

Voor Overvecht/De Gagel (Themaflats) stelt het college voor het plan van de gemeente/corporaties en het alternatieve plan van de bewoners gelijkwaardig in bespreking te nemen om zo tot een voor alle partijen acceptabele uitwerking te komen. Het college wil het vervolgproces hier bij voorkeur onder leiding van een externe onafhankelijk procesmanager ingaan.

Het college tekent hierbij aan, dat om een meer gedifferentieerde buurt te realiseren sloop/nieuwbouw niet de enige methode is. Afhankelijk van de bevindingen op buurt- en wijkniveau zijn ook andere middelen mogelijk, zoals renovatie in combinatie met verkoop of markthuur.

Prestatieafspraken met woningcorporaties

In het najaar van 2010 staat het vernieuwen van de prestatieafspraken tussen gemeente en woningcorporaties voor de periode 2011–2014 op de agenda. Het gaat om kernachtige afspraken over onderwerpen die boven de normale verantwoordelijkheden van partijen uitstijgen. Duurzaamheid wordt een belangrijk onderdeel, met onderwerpen als woningisolatie, energie en vergroening. De afspraken worden gemaakt tussen woningcorporaties de en gemeente, waarbij de Bundeling in de ontwerpfasen een adviesrol vervult, en gaan over:

- Het onderhoud van complexen die in een herstructureringsstraject zitten.
- De verdeling van verantwoordelijkheden rond de aanleg, de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte rond woningcomplexen.
- De inzet en verantwoordelijkheid van partijen met betrekking tot maatschappelijk vastgoed.
- Stimulering van lokaal ondernemerschap.
- Nieuwe vormen van bewonersparticipatie in het beheer van complexen en woonomgeving, in relatie tot complexen met VVE's (of mengvormen huur en VVE).

Het college investeert de komende periode graag in samenwerking tussen woningcorporaties en ontwikkelaars en zal deze waar mogelijk faciliteren.

Herijking grondbeleid

Het krachtenveld dat invloed uitoefent op de ontwikkeling van de stad wordt steeds complexer. Bestaande en toekomstige bewoners willen meer inspraak en ondernemers willen actiever betrokken worden. En natuurlijk hebben ontwikkelaars, beleggers en corporaties hun inbreng. Deze ingewikkelde mix van visies, belangen en competenties vraagt om een goede regisseur van het ontwikkelproces.

- Het college wil de sturing van de gemeente versterken, door vanuit een regierol partijen samen te brengen en meer aandacht te geven aan bijzondere ambities die externe partijen niet zelf oppakken. De regie hebben is belangrijker dan het zelf te doen.
- De regisserende gemeente die wij voorstaan, de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening, de nieuwe Grondexploitatiewet alsmede de bouwopgave van de gemeente Utrecht, de opdracht vanuit de NV Utrecht en Randstad Urgent programma, leidt nog in 2010 tot een herijking van het grondbeleid. Onderdeel daarvan is een kwaliteitsprotocol over minnelijke verwerving van gronden, waar een concrete maatschappelijke kosten-batenanalyse deel van uitmaakt.

Krachtwijken

Het nieuwe college gaat door met de aanpak van de krachtwijken Zuilen, Ondiep, Kanaleneiland, Overvecht en Hoograven. Doel is deze wijken en hun bewoners structureel te versterken. De inzet blijft gezamenlijk: corporaties, gemeente, maatschappelijke organisaties en andere overheden.

- In de komende periode zal meer focus gelegd worden op de aanpak door en vanuit onderwijs. Dat betekent ook meer aandacht voor werkgelegenheid en wijk economie.
- Het college hecht groot belang aan de inbreng en betrokkenheid van bewoners in deze aanpak; waar mogelijk moet deze worden versterkt. Eind 2011/begin 2012 vindt een kwalitatieve evaluatie plaats van de Krachtwijken-aanpak. De aanpak loopt dan vier jaar en de eerste maatschappelijke effecten zouden dan zichtbaar moeten zijn. Op basis van de evaluatie bepaalt het college de verdere koers voor het programma.

VEILIGE STAD

Het handhaven van een veilige leefomgeving is één van de belangrijkste opdrachten van de gemeente. Een veilig gevoel in eigen huis, buurt en stad is een voorwaarde voor een prettig leven. Het gevoel van veiligheid wordt groter als bewoners betrokken worden bij veranderingen in de buurt. Uitgangspunt van het Utrechtse veiligheidsbeleid is preventief waar kan, en repressief waar moet. Een veilige leefomgeving vergt de inspanning en samenwerking van alle betrokkenen: politie, brandweer, gemeente, school, jeugdzorg, ouders én bewoners.

- We betrekken de bewoners bij de inrichting van de openbare ruimte, zodat iedereen zich er prettig in kan voelen.
- We maken afspraken met woningcorporaties over het Politiekeurmerk Veilig Wonen voor de woningen van de corporaties.
- Preventieve maatregelen moeten op orde zijn. Het college kijkt nadrukkelijk hoe zorg, welzijn, goed onderwijs en werk hieraan kunnen bijdragen en maakt afspraken waar nodig. Wangedrag en criminaliteit onder jongeren (vooral jongens) bestrijden en voorkomen we met een "sluitende aanpak". Dat betekent een intensieve, niet vrijblijvende samenwerking tussen scholen, bureau jeugdzorg, reclassering, politie en justitie. Zodra overlast uit de hand loopt pakken we de overlastgevers aan o.a. door hinderlijk volgen en als ultieme maatregel gebiedsverboden en samenscholingsverboden.
- De meeste vaakvoorkomende criminaliteit is gelegenheidscriminaliteit. De gemeente zorgt dat alle bewoners laagdrempelige toegang hebben tot voorlichting over preventie en hoe te handelen bij incidenten en calamiteiten.
- Om recidive te voorkomen is het van belang dat de nazorg op orde is. Ook dan hebben veel instanties een rol. Vanuit het veiligheidshuis wordt de nazorg gecoördineerd. Zeker voor jonge mensen willen we dat, voordat ze weer vrij komen, er niet-vrijblijvende afspraken worden gemaakt met school, thuis en de partners in het veiligheidshuis.
- De wijkagent is dé spil in de wijk voor veiligheid. We blijven ons hard maken voor deze inzet van de politie. De wijkagent staat dicht bij bewoners en heeft overzicht over alle initiatieven die op buurt- of wijkniveau plaatsvinden, inclusief die van het welzijnswerk, de gemeente, scholen en andere partijen. Ook toezichthouders en straatcoaches surveilleren in gebieden waar de criminaliteit hoog is.
- We geven prioriteit aan criminaliteit die diep ingrijpt in het leven van mensen. Woninginbraken en huiselijk geweld vallen hier zeker onder. Daarnaast pakken we samen met politie en het openbaar ministerie de criminaliteit rondom prostitutie hard aan.
- Alleen daar waar cameratoezicht aantoonbaar kan helpen bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid zal deze worden ingezet.
- Er komen geen nieuwe vergunningen voor coffeeshops, prostitutiewerkplekken en gokhallen.
- Het gemeentelijk experiment met de legale bevoorrading van coffeeshops heeft een positief effect op criminalisering en overlast.

FINANCIEEL GEZONDE STAD

Financieel beleid

Wij hanteren de volgende vijf spelregels voor ons financieel beleid:

1. De begroting is de komende vier jaar sluitend op nul, inclusief de te verwachten bezuinigingen van het Rijk op het gemeentefonds (50 miljoen over 8 jaar) en het oplossen van de financiële tegenvallers van 2009.
2. De ambities van dit college stoppen we zoveel mogelijk in fondsen, om langdurige verplichtingen na 2014 zoveel mogelijk te beperken.
3. Extra rijksbezuinigingen op doeluitkeringen vertalen we in principe één op één door in de betreffende programma's.
4. Als deze Rijksbezuinigingen op de doeluitkeringen ertoe leiden dat kwetsbare groepen mensen buiten de boot vallen of de veiligheid van mensen in het geding is – ondanks een effectiever beleid op welzijn, re-integratie en veiligheid – neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid voor zorgplicht. Indien hiervoor extra middelen nodig zijn, wordt in eerste instantie gezocht binnen de gecreëerde buffer, daarna binnen de voor de ambities vrijgespeelde middelen, vervolgens uit heroverweging van de programma's en pas in laatste instantie wordt gekeken naar de verhoging van inkomsten.
5. Als de beoogde bezuinigingsmaatregelen onvoldoende resultaat opleveren, dan wordt eerst de gecreëerde buffer aangesproken en vervolgens naar evenredigheid het budget voor de ambities.

Het huidige financiële beeld en de prognoses voor de middellange termijn vragen om zorgvuldige maatregelen. Daarvoor houden we rekening met de volgende punten:

- De verantwoording 2009 sluit met een tekort van circa 29 miljoen euro. Dit wordt vooral veroorzaakt door het oplopende tekort op de grondexploitatie Leidsche Rijn, die doorwerkt in het weerstandsvermogen. Als we daar geen oplossingen voor vinden, dan komt het weerstandsvermogen van de gemeente Utrecht uit op 0,46. Daarnaast is er nog een tekort in het Stationsgebied (bestaande optimaliseringstaakstelling plus dekkingstekort organisatiekosten) van 27,35 miljoen euro.
- We gaan er van uit, dat van de kant van het Rijk een bezuiniging op de gemeente Utrecht afkomt. Zowel omvang als fasering zijn nog onzeker, maar dat een deel daarvan op de schouders van de gemeente Utrecht komt, is onvermijdelijk. We gaan uit van een bezuiniging van 50 miljoen euro structureel, op te bouwen in de loop van acht jaar vanaf 2012.

Dit college wacht niet tot 2012 met het nemen van maatregelen. Bij voorkeur zoeken we voor de incidentele problematiek, die voor 2010 (tekort circa 11 miljoen euro) en voor 2011 (tekort circa 9 miljoen euro) bestaat, incidentele dekking. Daarom hebben we opdracht gegeven te zoeken naar mogelijkheden grondexploitaties in de hele stad te optimaliseren tot een totaalbedrag van 58,15 miljoen euro. Daarmee brengen we het weerstandsvermogen in 2010 terug naar het afgesproken niveau van 0,8 en wordt ook het tekort binnen het Stationsgebied opgelost. In de voorjaarsnota 2010 werken wij dit verder uit.

Voor de financiering van nieuw beleid en voor het opvangen van de structurele rijksbezuinigingen leggen we de pijn zo min mogelijk bij de inwoners. Daarom nemen we maatregelen in de sfeer van programma en organisatie. Basis hiervoor is een externe doorlichting van de organisatie en de daarbij horende (beleids)uitvoering. Hierbij denken we aan een besparing oplopend tot 55 miljoen euro structureel (inclusief vermindering inhuur externen). Als achtervang creëren we een buffer van ongeveer 8 miljoen euro incidenteel.

In de doorlichting moeten zowel de effectiviteit als de efficiency van de organisatie en haar werkzaamheden (beleid en uitvoering daarvan) onderzocht worden. Zoekrichtingen voor de organisatie zijn onder meer:

minder management- en beleidsfuncties, bundeling van loketten, integratie vastgoedafdelingen. Daarnaast kijken we nadrukkelijk naar de mogelijkheden voor het verminderen van externe inhuur. Voor de programma's kijken we onder andere naar dubbels in de uitvoering, effectiviteit van beleid, mogelijkheden voor verzelfstandiging en vermindering van het aantal programma's. De uitkomsten bezien wij in relatie tot het bestaande achterstallige onderhoud in de bedrijfsvoering. De organisatieonderdelen waar de meeste resultaten te verwachten zijn (SO, DMO, DW, BCD, SW) worden als eerste onderzocht. In afwachting van de resultaten van deze externe doorlichting besluiten we tot een tijdelijke selectieve externe vacaturestop voor alle functies vanaf schaal 9.

Om voorbereid te zijn op de toekomst voeren we in het verlengde van de externe doorlichting een kerntakendiscussie, waarmee we het werk van de gemeente rubriceren in drie groepen: taken, die we stoppen, taken, die we buiten de gemeente plaatsen en taken, waar we mee doorgaan. Deze discussie is nodig voor het opvangen van de Rijksbezuinigingen die op ons afkomen in de komende jaren.

bedragen x 1000 euro	2010	2011	2012	2013	2014
Actualisatie financieel beeld					
Autonome ontwikkelingen	3.789	2.420	-4.919	-12.419	-14.300
Onvermijdelijke bijstellingen	-27.367	-386	-386	-386	-386
Resultaat 2009 en buffers	12.626	0	500	1.500	1.500
Taakstellingen	0	-10.850	-12.600	-15.700	-15.700
Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0
Tekort financieel beeld	-10.952	-8.817	-17.405	-27.005	-28.886
Intensiveringen					
Duurzame en financieel gezonde stad					
- Duurzaamheidsfonds	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500	
- Groen in en om de stad		-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
- Buffer maatregelen	-7.970				
- Vogelopvang	-30	-30	-30	-30	-30
Aantrekkelijke en bereikbare stad					
- Vrede van Utrecht				-1.600	
- Cultuurconvenant			-2.000		
- Groei cultuurbudget	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
- Schouwburg XL					-8.600
Woonstad					
- Krachtwijken					-4.000
Lerende en open stad					
- Oplossen tekort masterplan primair onderwijs					-502
- Piekopvang Leidsche Rijn				-730	-587
- Utrechtse school		-210	-500	-500	-500
- Brede school			-680	-680	-680
- Binnenklimaat scholen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
- Voorscholen Leidsche Rijn	-1.430	-1.120	-1.280	-1.280	-1.360
Sociale stad					
- Masterplan Sociale zaken	-500	-1.500	-3.000	-4.000	-4.000
- Banenplan		-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Gezonde stad					
- Minder bezuinigen op Welzijn		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Totaal intensiveringen	-20.430	-18.060	-22.690	-24.020	-28.959

Te treffen maatregelen	-31.382	-26.877	-40.095	-51.025	-57.845
-------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Maatregelen

Optimalisering binnen grondexploitatie					
- Optimaliseringstaakstelling grexen t.b.v. weerstandsvermogen	30.800				
Organisatie					
- Externe doorlichting gemeentelijke organisatie en werkzaamheden (incl. externe inhuur)		5.000	30.000	45.000	55.000
- Selectieve externe vacaturestop vanaf schaal 9	600	1.200			
Heroverwegingen					
- ALU				4.000	4.000
- Verminderen budget voor evenementen en toerisme					
Stadspromotie		500	500	500	500
- Temporiseren achterstallig onderhoud SW	500	500	500	500	
- Niet gemeentelijke loketten bundelen en verminderen		150	300	500	500
- Restant crisisfondsen	791				
- Verlagen vaste activa reserve maatschappelijk vastgoed + vrijval kapitaallasten	7.327				
- WOM lombok opheffen			2.264		
- Stopzetten gemeentelijke bijdrage kunstuitleen		305	305	305	305
- Griftbrug niet doen	700				
- Hollekiezenfonds	254	254	454	454	454
- Verkopen vastgoed		12.000			

Totaal maatregelen	40.972	19.909	34.323	51.259	60.759
---------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Saldo per jaar	9.590	-6.968	-5.772	235	2.915
-----------------------	--------------	---------------	---------------	------------	--------------

Saldo meerjarenraming 2010-2014	0				
--	----------	--	--	--	--

Fundament onder het collegeprogramma

1. Utrecht krijgt een daadkrachtig college dat een open bestuurscultuur heeft en dit uitdraagt in houding en gedrag; dat op een open wijze verantwoording aflegt aan de gemeenteraad en aan de stad; dat op creatieve wijze vorm en inhoud geeft aan participerende democratie en dat betekenisvolle en wederkerige verbindingen weet te leggen met de Utrechtse inwoners, organisaties, ondernemers en professionals. Het college formuleert concrete ambities, waardoor de raad het college op resultaat kan beoordelen.
2. Het college werkt vanuit een heldere visie en koers waarin het zijn verantwoordelijkheid neemt voor scherpe keuzes vanuit een collegeakkoord op hoofdlijnen. Op hoofdlijnen betekent dat het doel dat het college wil behalen en het resultaat dat het wil realiseren duidelijk en voor één uitleg vatbaar is. Het is de taak van de burgemeester en wethouders om hieraan concrete invulling te geven en daarop te sturen. In elk geval op de onderdelen financiën/bezuinigingen en organisatie, bereikbaarheid/mobiliteit en herstructurering/wonen komt een nadere en gedetailleerdere uitwerking in het collegeakkoord.
3. Het college erkent in zijn doen en laten de raad als hoogste orgaan dat de kaders stelt. Het college stelt de raad actief in staat om het collegebeleid te toetsen en te controleren op effectiviteit en resultaat. Het college bestuurt met een zekere mate van ruimte. Met visie en uitgangspunten treedt het college de samenleving en de raad tegemoet. Het college hanteert een bestuursstijl waarbij voorstellen voldoende ruimte laten voor zowel de gemeenteraad als voor participerende burgers, organisaties, professionals en partners voor inbreng, wijziging, verbetering, en, waar kan, coproductie. Afhankelijk van het onderwerp worden voorstellen in een vroeg stadium ook aan andere partners (belangenorganisaties, bewoners, deskundigen) voorgelegd. Het college benut hierbij alle moderne communicatiemiddelen.
4. Utrecht krijgt een college dat de financiën op orde heeft en houdt en risico's zichtbaar maakt. Het college financiert structurele uitgaven alleen met incidentele middelen als er een concreet zicht bestaat op structurele dekking. Het college neemt al vanaf 2010 maatregelen om de organisatie en het (bestaande) uitvoeringsprogramma financieel gezond te houden.
5. Wethouders hebben slagkracht doordat zij behalve programmaverantwoordelijkheid ook verantwoordelijkheid dragen voor één of meerdere organisatieonderdelen. Het college stelt de wethouder financiën in staat de rol van coördinerend wethouder voor de concernfinanciën waar te maken.
6. Het college committeert zich aan een slanke, slagvaardige, taak- en zaakgerichte organisatie, die excelleert in haar dienstverlening, en berekend is op de wettelijke taken en verantwoordelijkheden en de eigen lokale ambities. Het doet dit door middel van organisatieverandering en investering in de kwaliteit van human resources. De relatie college – ambtelijke organisatie kenmerkt zich door 'het college bestuurt, de ambtelijke organisatie managet'.
7. Er is sprake van collegiaal bestuur. De leden van het college voeren loyaal het akkoord uit. Op de onderwerpen die niet gedetailleerd in het collegeakkoord zijn uitgewerkt, accepteren portefeuillehouders dat het soms kan voorkomen dat zij voorstellen verdedigen die niet door de 'eigen' raadsfractie worden gesteund. De raad wordt gemotiveerd door het collegeprogramma, niet beperkt.

Vergelijking verkeersintensiteiten variant Spoorlaan en variant NOUW2

	Spoorlaan	NOUW2	
Wegvakken	Intensiteiten 2030 (VRU 2.0 Utr. 1.0)	Intensiteiten 2030 (VRU 2.0 Utr. 1.0)	Intensiteiten 2030 -15%
Pijperlaan	19.000	17.000	14.500
Haydnlaan	16.000	14.000	12.000
Lessinglaan	13.000	11.000	9.500
Cartesiusweg	17.000	23.000	20.000
Josephlaan	35.000	19.000	16.000
Marnixlaan	27.000	19.000	16.000
Amsterdamse straatweg zuid	15.000	14.000	12.000
Oudenoord	10.000	11.000	9.500
Einsteindreef	32.000	35.000	30.000
Albert Schweizerdreef	77.000	78.000	66.000
Karl Marxdreef	60.000	64.000	54.500
M.L. Kinglaan	67.000	64.000	54.500
Hogeweidebrug	19.000	33.000	28.000
Vleutenseweg	6.000	6.000	5.000
Bypass Majella	11.000	24.000	20.500
Spoorlaan	29.000	0	0
NOUW2	0	13.000	11.000
't Goylaan west	24.000	24.000	20.500
't Goylaan oost	30.000	30.000	25.500
Ln van Chartroise noord	4.000	3.000	2.500
Ln van Chartroise zuid	8.000	8.000	7.000
Royaards van de Hamkade	8.000	8.000	7.000
Albatrosstraat	18.000	18.000	15.000
Vondellaan	20.000	19.000	16.000
Tolsteegsingel	10.000	10.000	8.500
Weg der VN	38.000	38.000	32.000

- Halvering van de groei van het verkeer komt in de eindsituatie ongeveer overeen met 15% afname van de verkeersintensiteiten. In de tabel is het generieke effect van flankerend beleid in beeld gebracht voor de eindsituatie 2030. In de praktijk zal het effect op bepaalde wegvakken groter/kleiner zijn dan op andere.
- De cijfers in de tabel zijn gebaseerd op de studie Utrecht West Lange Termijn en het verkeersmodel VRU 2.0 UTR 1.0 (exclusief planstudie ring Utrecht), geactualiseerd met de besluitvorming over de maatregelen ALU 2015 (afzien knip Albatrosstraat, maatregelen Paardenveld).
- Gebaseerd op de inzichten uit de studie Utrecht west en het ALU2009 en de vergelijking van de verkeersintensiteiten uit bovenstaande tabel wordt verwacht dat de variant NOUW2 niet leidt tot nieuwe overschrijdingen van de huidige normen voor luchtkwaliteit en daarmee ook niet tot een andere opgave voor de luchtkwaliteit dan is vastgesteld met het ALU 2009.

Portefeuille-indeling

<p>Mirjam de Rijk (GroenLinks)</p> <p><i>Duurzame en financieel gezonde stad</i></p> <p>Milieu en duurzaamheid Economische zaken Financiën Openbare ruimte en groen</p>	<p>Frits Lintmeijer (GroenLinks)</p> <p><i>Aantrekkelijke en bereikbare stad</i></p> <p>Verkeer Cultuur Monumenten en archeologie Regiozaken Internationale zaken</p>
<p>Harrie Bosch (PvdA)</p> <p><i>Woonstad</i></p> <p>Ruimtelijke ordening Wonen Leidsche Rijn Utrecht Vernieuwt Krachtwijken Grondzaken en vastgoed</p>	<p>Rinda den Besten (PvdA)</p> <p><i>Sociale en actieve stad</i></p> <p>Sociale zaken en werkgelegenheid Inburgering Jeugd Sport Loco burgemeester</p>
<p>Victor Everhardt (D66)</p> <p><i>Gezonde stad</i></p> <p>Volksgezondheid Welzijn/WMO Stationsgebied</p>	<p>Jeroen Kreijkamp (D66)</p> <p><i>Lerende en open stad</i></p> <p>Onderwijs Bibliotheek Personeel Organisatievernieuwing Wijkgericht werken Publieksdienstverlening</p>
<p>Aleid Wolfsen (burgemeester)</p> <p><i>Veilige stad</i></p> <p>Openbare orde en veiligheid (Politie, Brandweer) Ombudszaken, juridische zaken en bestuursinformatie Burgerzaken Het Utrechts Archief Veiligheidshuis</p>	

